

სული და გულით ეძლეოდა, რომელსაც შენს სიკაცებში ერთად, ეტანებოდა და რომელსაც დასასრულ მიეღწეოდა კიდეც? ცუდია თუ კარგი, იგი შენი საგანია—ამასაც მოვიხილოთ, ხოლო მას შემდეგ, რაც პირველზედ დასრულდა ეს თემა. თუ ყოველცხადე კაცს ეს ეკითხება, გამოჩენილს კაცს უფრო სასურველი არ არის მოკითხოს? აი ბ-ნი მურნარგის სწორედ ამ სასურველს სამსახურს ვაძრწევს და მადლობის დიხსივ ამიტომ არის.

უკველია იმ ორს საკითხავზედ საბუთიანს და უტყუარს პასუხის მოაქციონებს გრ, ორბელიანს ბ-ნი მურნარგია. ამას ჯერ იმითად ვამბობთ, რომ გრ, ორბელიანს აუარბებელი წერილები და მიწერილი წერილი აქვს. არა გვგონია, ჩვენში იმისთანა კაცს იყოს, რომ იმოდენა მიწერილი-მოწერილი ჰქონა. ზოგი დიდ-ხარისხიან კაცებთან მიწერილი სხვა-და-სხვა საზოგადო საქმეთა გამო, ზოგი მან-ლობდელთან, შორეულთან, მეგობართან და ყოველივე ეს დიდა სასურველს მისცემდა ბ-ნი მურნარგის, სხუდრი სხვ დავაგანავს გრს, ორბელიანისა და იმის სუფლს და გულში ჩავკახავდით. ნუ თუ ეს წერილები დიხსივ საგანი არ არის? ჯერ ხომ ეს.

მერე იმითად ვამბობთ, რომ ბ-ნი მურნარგია ამისთანაებში ძალიან ხელდახარის, ძალიან ხერხია-ნის. ეგ მან დავგიპოვებ კოდეც ვ, ერისთავის ბიოგრაფიითა. ეს

ისეთი ოსტატობით და ხელოვნებით შედგენილი ბიოგრაფია, ისეთი ცოფიანი და გულ-მოადგინებით, რომ ყოველს ეგროპიულს დიქტორს ურამაი-კი თავად-საჩინოდა თავ-მოსწონებული ეტანებოდა. ჩვენთვის ხომ რა ახად თქმეს უნდა.

ზოგიერთისათვის ბ-ნი მურნარგის წაუკითხავს კოდეც თავისი ლექციები გრ. ორბელიანზედ. ვინაც ვაუკონია წაუკითხავს, ეძიებ ადარ არიან. სწორედ ამისი იმედიც უნდა გვქონოდა, რაც ვიცოცხავით, რომ თ. გ. ერისთავის ბიოგრაფიის დაწერის ბ-ნი მურნარგია. გრ. ორბელიანის ბიოგრაფია მით უფრო სასვე იქნება ხელდაწვებით და ცოფიანთა, რომ ამ შემთხვევაში აუარბებელი საბუთები და წერილები ხელდაწვებით ბ-ნი მურნარგისა და გარდა ამისა თვითთანაც პირისპირ იცნობდა განსვენებულსა. ყოველივე ეს იმ ნიჭთან და ხერხთან, რაც ბ-ნი მურნარგია გამოიჩინა თ. გ. ერისთავის ბიოგრაფიის დაწერაში, საგზო თავ-მადეობა, რომ იმისი დექციები გრ. ორბელიანზედ ერთს უკეთესს სიამოვნებას შესძენს ქართველს საზოგადოებას.

ამაობენ, პარასკევს იქნება პირველი დეკცია საზოგად-აზნაურთა ქართველს სიამოვნებას ამასთანა ამავეს და დაწერებულნი ვართ, არ დავკვედურებიან, რომ ასე წინასწარვე ვუკავით სიამოვნებას.

ახალი ამბავი

* ჩვენს შვიტებულს უკვე მოცნობათ, რომ დღეს ქალაქშია მოსული მოთავსებული ვლექტორის განათების კამარისა, ბ-ნი ბოლანო, რომელიც სათავად-აზნაურთა ბანკის თეატრის ელექტრონიტი განათების საქმეს მპირავს და რომელიც წარმომადგენელია უცხო ქვეყნის კანტა-ლისტებისა. ცხლა ამბობენ, ბ-ნი ბოლანო შესაძლოა იმის ძიებას, რომ მიუღოს ქალაქის ელექტრონიტი განათება გამართოს. ბ-ნი ბოლანოს საქმიანობა ელექტრონიტი განათებას მტკიცის მარჯვენა მხარე ქალაქის განათებისათვის ადგილი რომ ზოგნით ქალაქში აიხი-ნოს მაშინდის გასაწყობად და დასადგომად. ამბობენ, რომ ბ-ნი ბოლანო უკვე გამოამართავს სათავად-აზნაურთა ბანკის გამგეობას იმ აზრით, რომ ბანკმა დაუთმოს ქართის სიკრიფი ადგილი, სადა დღეს ბანკის გამართული აქვს ელექტრონიტი განათების საქმე და ამ ადგილს მჭირს დასდგას 800-ის ძალის მაშინ-კა ყოველის მოწყობილობით, რაც-კი საჭიროა მტკიცის მარჯვენა მხარე-ზედ ქალაქის გასანათებლად. ბ-ნი ბოლანოს ეს იმითაც ერჩევიან, რომ შემოსავლებული ადგილი თითქმის შუა-გულია ქალაქისა და რადგანაც ქართი იღებს, დიდი ფული აღარ მოუწდება არც მამულის სიდიდისათვის, არც შერეობის ახლოდ აშენებისათვის, იმით-რომ ამ ადგილზედ შერეობის, მაშინდის დასადგომად და სხვა საჭიროებისათვის გამო-ადგენი, უკვე არსებობენ, თუ სულ არა, ბეჭი მინცა. თუ ეს მოუხერხდა ბ-ნი ბოლანოს, იგი ამბობს მითილი მოწყობილობა, რაც ბანკს

ცხლა აქვს ელექტრონიტი განათებისათვის, იყოს იმ ფასად, რაც ბანკს დასჯდომია, და მას შემდეგ მითილი მოგება ელექტრონიტი განათებისა ბ-ნი ბოლანოს იქნება.

* ბ-ნი კეხელისა და დანილოვის საქმის გარეგანად 21-ს მარტს ვერ დაასრულეს, რადგანაც ბ-ნი ხაჩატურიანი, ვეკელი კეხელისა, ავად გახდა და იმუღებულ იყო სიტყვა შეწყვეტა. საქმე ვალდებ 23-ს მარტსათვის. ამ დღეს მოსამართლემ მოსინძა ხაჩატურიანისა და პოლტარაკის სიტყვა, ბ-ნი კეხელი დანა-შავედ იცნა და 135 მუხლის ძალით სასჯელი განუჭინა. ბ-ნი ხაჩატურიანიცა უკმაყოფილოა გამოაცხადა.

* * * წყრ-კითხვის გამავტლებელ საზოგადოებას გარდაუწყვეტია ჰქედლოს პატარ-პატარა წიგნებად უკეთესი თხზულებანი ქართულად შექმენ-ბისა და იავ ფასად ჰქონდეს, ვაჟურ-ღელს ხალხში. ამბობენ, რომ პირველად დაიბეჭდება ცალკე წიგნად თ. გრ. ორბელიანის დიდი ლექს-ბოქმა «სადღებძელო».

* ჩვენ გვწერენ, თუქა არ ვიცით-კი, რომდენად ნამდვილია, რომ მოსკოვის უნივერსიტეტის მეთავე კურსის სტუდენტს, ბ-ნი ა. ხახანაშვილს, დაუწერია თხზულება—«ესტორია ბიზნესისა კომპნების მეფობის დროს» და წარუდგენია უნივერსიტეტის საბჭოსათვის გულ-ღელს მისაღებად. საბჭოს გარდაუწყვეტია, ოქროს მენდელი მისაჯოს და იმუღებისათვის აეტროსა.

* * * გუმინდელს ნომერში მოვი-სწინეთ, რომ დაიბეჭდა ახალი

ქართული წიგნი—«ოტკროვა» გელა შექპარისა. აქამდე შექპარ ტრადიციებში იყო გამომართვი ქართულად მხოლოდ რამდენ ტრადიცი, სახელობა: ჰამლეტ მეფე ლირი, რომეო და ჯულიეტა მეფე ლირი, ორი ეგრონიტი აზნარი და იულიუს ცეზარი. ჰამლეტ რადგანად გამომართვიან ლ. ა. ხახანაშვილს და დაბეჭდა ეურნალს «სიკარში». მეროდ გამომართვიან. ფურცლებად პროზოთა. ეს იმედი თარგმანი არ დაუბეჭდია მამგნელს და დღესაც ხელთ-აწერს სტენაზე მხოლოდ ერთხელ იწერადგენი. პირველად ცალკე ორივედ რუსულად ამ იყო ნათამნი სახელ-განთქმული ტრადიცი შექპარისა. მხოლოდ მესამედ გამომართვიან «ჰამლეტა» პირდა-ინგლისურად 1886 წელს ლექსთა ბ-ნი ივანე მახალის მიერ, იმედი ვაჟურ «თეატრში» და შემდეგ ცალკე წიგნად გამომდებ. ორის თვისი წინად ესევე თარგმანად «ჰამლეტსა» მეროდ გამომართვიან «ჰამლეტა» მისთვის. მისთვის გამომართვიან «ჰამლეტა» მისთვის და დაბეჭდა ეურნალ «სიკარში». იმედი გამომართვიან «ჰამლეტსა», ანუ უნივერსიტეტის ეგპარი ინგლისურად მისთვის და დაბეჭდა ეურნალ «სიკარში». ე. ყოფიანადე საზოგადოებად «ჰამლეტსა» მისთვის. მისთვის გამომართვიან «ჰამლეტსა» მისთვის და დაბეჭდა ეურნალ «სიკარში». დარჩა სათარგმანი შექპარის შესანიშნავი ჰიქსებლ-«მეტეტი», «კოროლიანი», «სიკარის IV» და სხვა კომედიები.

და უშინაასო ბარათი? შეუწინააღ-ვართე მებუღოს მარკული, რომელსაც მილიონის ფასსა სდებს. ვინა ეს იმის ნიშანი არ არის, რომ ეუყრებოდა?

მართალია, საიმიო პირდაპირ არა უთქვამს. მაგრამ ეს იმას მეტის-მეტის მოარცხობით მოსდის. თვითონ ყოველდ კეთილი დარო მიმტკიცებდა, რომ პირდაპირ შეხვედრის უმადე სააღერსო, საარშიყო სიტყვას ვერ გამბეჭდვდა, გულში ძალიანაც რომ მჭურებოდა. იღუმალი სიყვარული-კი არა აქვს, ამის ეჭვი არ უნდა ექონია.

უკველია, მოარცხობასაც აღმი-ნის მშენებებებში რომეო ადგილი უქირავს მხოლოდ ამ მხრივ სან-დრო გაზრდას ვადასუღია: თამამად ვერ-კი მიტყობდა, სულ ძირს და-მეყრებოდა. თუ ამ სახით მარ-კული ვანაგრძობ, —ეს-კი ვერაფერი იქნება. მე მინდა უკველია იმის საკუთარს პირადმ ვადასუღია სიტყვა «მიყვარხარ», უამისად რა უნდა იყოს ჩემი სიტყვებზე? არა, ერთის სიტყვით, მე უნდა ვეცალო, რომ სანდროს მოარცხობა როგორმე მო-ვამლეცნო; ეს ყოველად საჭიროა; გვება გამბეჭდობისა საკუთარი მავა-ლითი მინც ეუყრენო და ამით წვა-ხალისა, ამით დავტოვებოდი უადგი-ლი მოარცხობდა. არა უშინა-რა, ამას ადვილად მოვახერხებ. მაგრამ რო-დის-ღა მელირსება სანდროს ნახე? მე იმას აღეკანარებს ზალი დღეურნი-

ნე, სადაც კვირა დღეს უნდა გამო-ვიდეს; ჯერ მხოლოდ ორ-შაბათი თნდება. ოჰ! როდის უნდა ვაფიქს სრული ერთი კვირა? ცხლადე დარ-მუხნებელი ვარ, რომ ამ კვირის ბო-ლი აღარ მოვლავ: ნეტა როგორმე შემეძლოს, რომ ეს კვირა შევამო-კლო; ან ნეტა ისეთ ღრმა ძილს მიმ-ცა, რომ კვირა დღეა მდის ჩემი გა-მოვლითება აზრავის შევიძლოს. მა-გრამ ღრმა ძილი რასა ჰქვამს,—ნეტა მივიღო კვირა სულ უძილოდ არ და-გრიე, როგორც ამაღამ. სხვა საშუა-ლებას ისევ ისა სჯობია, პირდაპირ დავიღო, რომ სანამ სანდროს ენა-უ-ღე, ლუქმა პური პირში არ ჩავიღო.

გარდაწყვიტა ასე სოფომ და, თი-თქო ამ პირობის დადებით კვირა მართლა შემოკლდებოდა, ისე კმაყო-ფილი დარჩა თავის გარდაწყვეტილ-ბისა. მივიღო ღამე ამ გვარ ფიქრებ-ში უძილოდ ვაითენა. მეროდ დღეს აღრიანდ თვლებ — დაწითლებული წამოვდა ქვეშებედი. ეს რომ იმი-ნისად, ეკოამ, შეწინა, ცოტათი შემწინებულმა ჰქითა:

— ქალი, ეს რა არის შენს თავს? თვლები დაწითლებია; იქნებოდა წუ-ხელის სიტყმ მოგამბა და შენ-კი დამიმაღე.

— არა, ეკოა, სიტყე-კი არა და თავის ტიკოლმა შემაწუხა, ევერ დადიხინე და ასე იმითად მომივდა; ცხლა უკეთა ვარ,—იცრუა სოფომ.

მაღე ყველამ წამოადგინე, ღი-ლის ჩი მიითივს და ამის შემდეგ სოფო მშობლებისას ვაფეხავარ.

IX

სანდროც ნათამოგენი დარჩა იმ საღამოს შემდეგ, სოფომ სასამოე-

ნო კვლი დაწინა სანდროს მშვილ-სა, მაგრამ მარტინობაზე გულზედ. იმისმა ჯერ საარშიყოლ მოუტყულებ-და სრულიად გამოუტყულებმა გულმა თავისი თავისუფალი კარ-მიადი იმ დროსადე საუფურად სოფოს დაუ-ლოცა. მითილი ღამე სანდრო მოუ-სენდარ იყო; სულ სოფო ესინებ-ბოდა და იმისთან ლაპარაკის დროს ვითომ სირცხვილით წითლდებოდა კლდეც.

შემდეგაც სოფოს მოგონებზე რა-ღე ემართებოდა, როგე მისიღე-და: სოფოს ვაცნობა თითქო დიდს და მსულსამო დანაშაულად მიიჩნა. ვახსენებოდა ამისთან თავისი მის-ინის-კი მეტად სკდობდებოდა, რომ როგორმე მამის ყურამდის არ მისუ-ლიყო იმის არშიყოლის ამავე და თუ ვინცომა ეს უკანასკელი გაუტე-ბდა, შენი მტერი, რაც მაშინ სან-დროს ევერაფერი მოეჩვენებინა.

ბოლოს შეხვედრის ვადეც მოვიდა. ვაითნად კვირა დღე და სანდროს მოავონდა პროზა, რომლის ძალი-თაც ვალდებული იყო წარეის დროს აღეკანარებს ზალისკენ წასული-და იქ ეკლესიასა სოფოს დახეუ-ლია. რამდენიც უფრო ახლოდ-ბოდა დანიშნული ეამი, იმდენი უფ-რო გული ძეგრას უშებებდა, მით უფრო უწინაურის შემის ნიავე ჰქე-რავდა, ღონე ველოდა. იმისი ფიქრი, თუ შეხვედრის დროს სოფოს პირ-ველად როგორ შეხვებოდა, რა სიტ-ყვებით მიმართავო, მეტად უმე-რებოდა პირობის აღსრულებას. სან-დროს, მომთხოვოს, რომ საზოგადო-აე საქმეც ვეროდა, ცულ-კაცობას ხე-ლი არ მიყო, მაგრამ სიყვარულის

აღკრახე-კი იმის ხელში არ არის; მამანემ ერთბა სასტიკადა სჯის; იმის ჰქვებდ ვაღლა ამ მხრივ ერთბა ძე-ლია ჩემთვის, ნამეტანად ამ შემთ-ხვევაში, როდესაც თვით თვე-გამოვარდნილი ვარსკვლავი თავის თავად სიყვარულს მიტანდებს და ჩე-მი მხრით ამ ნაირსავე პასუხს თხო-ვლობს.

შემდეგაც არა-ერთხელ გაუმე-ორებია სანდროს თავის გუნებში ეს სიტყვები, მაგრამ მამის შემზღ-კრახვად მაინც თავს არ ანებებდა. მამის ძლიერ ერიდებოდა და თავის დღეში მტეროდენს წინააღმდეგო-ბასაც ვერაფერში ვერ გაუბეჭდა. იმის-კი მეტად სკდობდებოდა, რომ როგორმე მამის ყურამდის არ მისუ-ლიყო იმის არშიყოლის ამავე და თუ ვინცომა ეს უკანასკელი გაუტე-ბდა, შენი მტერი, რაც მაშინ სან-დროს ევერაფერი მოეჩვენებინა.

ბოლოს შეხვედრის ვადეც მოვიდა. ვაითნად კვირა დღე და სანდროს მოავონდა პროზა, რომლის ძალი-თაც ვალდებული იყო წარეის დროს აღეკანარებს ზალისკენ წასული-და იქ ეკლესიასა სოფოს დახეუ-ლია. რამდენიც უფრო ახლოდ-ბოდა დანიშნული ეამი, იმდენი უფ-რო გული ძეგრას უშებებდა, მით უფრო უწინაურის შემის ნიავე ჰქე-რავდა, ღონე ველოდა. იმისი ფიქრი, თუ შეხვედრის დროს სოფოს პირ-ველად როგორ შეხვებოდა, რა სიტ-ყვებით მიმართავო, მეტად უმე-რებოდა პირობის აღსრულებას. სან-დროს, მომთხოვოს, რომ საზოგადო-აე საქმეც ვეროდა, ცულ-კაცობას ხე-ლი არ მიყო, მაგრამ სიყვარულის

უშატოისნობა არისო, და მეო-მხრით — დარჩი, ნუ წახვალ, იქ სან-დროს მივიღოდა. ამ ამავეში რამდენიმე წამი: ხან აიღებდა ქუ-რამეხვადედა წასასვლელად, ხან იმ-დასდებდა და სკამზედ ჩაიჯდებოდა ბოლოს იფიქრა:

— დღეს მეძლევა ბედნიერი შე-თხვევა სოფოს ნახვისა. ნუ თუ მე-ღენად უნდა ვისუტო, რომ კარ-მამოვარცხნებების სწივი ჩემის წე-შით თავიდან ავიცილინო და ზურ-მეუწერაუნო?

სიტქა და თამამად ვაღლა ქუჩაში მიდიოდა, მაგრამ პატარა ხანს უკ-ფეხები ისევე უკან რჩებოდა. ბოლოს სრულიად შეწერდა. მტეროდენს ხანს ერთ ადგილს იდგა ვაშტე-ბული; შემდეგ დაპირა ფეხი და იმ-შინისკენ გამაბრუნდა. იმისმა მო-სტეხობა მაინც თავისი არ დაიმა-ღა. სულ სხვა ვეკრად მოიქცა სოფო-დალიდა თუ არა პურის უტყულობ-პირობა, მთელი სახლი თავზედ და-ხვია. სახლის ყველა წვერი თვითონ-ვე ლაღ ჰქითავდა სოფოს პურის უტყ-ულობის მიზეზს, მაგრამ ქვეშაურ-მიზეზს ამა ვინ შეატყობინებდა.

— რა ამავეა შენს თავს, რატო-პურის არა სკამ, ხომ არა გტყე-ბა-ჰქითხვად სოფოს შემწინებულ ღე-და.

— არა მიმავს-რა, დღედა, რა-ღე-უშამბა დამეცნათ, თორემ სხე-ფრი ძლიერ კარვად ვარ,—უთასტ-ბოროთი. დღე სულ უტყელი იყო. ბოლოს ევერ შემსლო შემშიღე-ღე მესამე დღეს უფროდ ბორცულ-ქამა დაიწყო. ასე ვაჭარა მთელ-

* ორშაბათს საღამოზე ბნე ვ. ანაშიძემ გამართა ქართული თეატრში ლიტერატურული საღამო, სურათები-ლით, სიმღერებითა და სცენებით. ცხოველ სურათების დადგმა ითავი ბნე ანაშიძისაა. სურათები მართლ-და ჩინებული სტილითაა დადგმული, მაგრამ საუბრეებში ძირითადი ბუნებად სწავდა, რადგან სინათლით ვერ მტკიცდებოდა იყო და თანაც ისე აყენებდნენ ამ სინათლეს, რომ პირი-სახესა და გამომეტყველებას-კი არა, ზურგს ანათებდა. ამიტომ ერთის ნომრის გარდა, სხვა ევრკ ერთმა სურათმა ვერ იქონია მკაფიოებელი ის ზედ-მოქმედება, რომელიც აუცილებელი უნდა ყოფილიყო, უფრო სწორად ვერცხვანად ეხმარათ. საზოგადოება მტკიცად ნაკლებად დასწრო და ისიც გულ-ნაკლებად წვიდა, რომ ვერ მოახსენებდა ბნე ანაშიძისა და კუბლეტების სიძაბურს, რაიც დაპირებული იყო: სცენაზე გამოვიდა ვიღაც უცხოელი და გამოაცხადა, რომ ბნე ანაშიძე ავად გახდა და ვეღარ იმღერებს კუბლეტებსაო.

* ამ დღეებში ავტორების ქუჩა, ვერაზე, გამოუძვებით აღუდგებულა სხვა-და-სხვა უსამართლო ამბებით, რომელიც ზედი-ზედ დაერთო. გერ იყო და, ამ ქუჩაზე მტყუარებულმა, ინტენერმა გაუჩიურებო, ისევ ახალ-გაზდა ვეცაკმა, თავი მოკლა ქუჩის ხილის სასტუმროში. მეორედ დღეს, 22 მარტს, იმისი მოხუცი დედა, ამ ამის გამოვანი, წვიდა საღამო და სახლობას ვერსად ვერ მიუენია იმის კვალობაზე. იმე დღეს, საღამოზე, მკაფიო-ვიდარის ავტორის თანხედ დასწინებოდა ერთი ავღაბრულს სიმკვამე, ჩავარდნილიყო ქუჩაში და

კვირა, ყველაფერსა სკამდა გარდა პირისა, რომ ამით ნახებოდა მინც შეგრულებოდა თავისი პირობა. როდესაც დავეა მეორე, უფრო სავალდებულო პირობის აღსრულებას დღე, სოფომ დედისგან წარუხვედ წასვლის ნება-რთვა აიღო და სწრაფის ნაბიჯით და მომავლის სიამოვნების იმედით გახარებული გაემართა ბაღისკენ. მივიდა ბაღში, ეკვლევის ახლო-მახლო მიათვალ-მიათვალა და, რა ვერა ნახა გარეთ სანდრო, პირდაპირ ეკვლევისაში შევიდა. ბეგრი ათავადობი, ბეგრი ავტო-ტოლები, ხან სულ წინ წაღებოდა, ხან უკან მოექცეოდა, მაგრამ მინც იმდენად ხალხში თავის ნამდვილსაზე ვერსა ვით ვერ დი-ნახა, სანამ წირვე გათავადობოდა, იმისი კისერი არ დაწმარებულა, იმისი თვალები ეკვლევის კარებს არ მო-შორებოდა. ჰეტირბოდა: აი ან გელა შეგოვა, ან გელაო. ვიღაც წირვე: გამოვიდა გარეთ და თითქმის ნახე-ვარი საათი ეკვლევის ეზოს არ მო-შორებოდა იმ ფიქრით, რომ შეიძლე-ბა რაიმე ვარაუდობა დაბრკოლა, დაავიანა და მინც მოუსყდელი არ დადგებოდა.

გაუცხოვდა სოფოს მოლოდინი და წელ-მოწყვეტილი, დაფიქრებუ-ლია, დაღონებული დაბრუნდა სახ-ლიში. — იქნება ჩემმა იმედმა სულ ფე-ქად ჩამიაროს, — ჰეტირბოდა გზაში სოფო: — ნეტა რა მიზეზით გადავიდა პირობას იქნება დაავიწყდა კიდევ? არა, როგორ იქნება, მაშ სხვის რა-ღას დაბნობდებოდა იქნება ტყუილად მგონია, რომ იმასაც ეტყვიარა? იქ-

დაწმარებოდა; მკვლარი ამოასვენეს. 23 მარტს წაასვენეს ამ დაწმარების გვიან, შემდეგ სასტუმროდ მოსა-ვიდეს გაუჩიურებულს ვეგმა თავის სახე-ში. რამდენისავე წამის შემდეგ ერთი მიტყუარებული კიდევ სხვა მიჰყავდა სასაფლაოზე. მიიღო ქუჩა დაღონე-ლი იყო შეწყვეტილი მკაფიოებელია ამ დროს გაიხსნა საზარელი ძახილი — მიშველეთ, ეკვლებო! ამ ხმით მი-ზრდა ერთი შეუხანის ხელისანი ვი-მიზეზი ვერაზე ვიყო. კოტა ხნის შემდეგ ეს კაცი დაეცა მიწაზე. წყა-ლი ასხეს, ძმარი, მაგრამ კარგა ხანს ვერა უშეშლეს-რა. ხანვარ საათზე როგორც იყო მოასულირებდა და სა-ხელში წაიყვანეს. მცხოვრებნი ძალიან დაშინებულნი არიან.

* ვიღაც ახირებული კაცი გე-მოჩინოდა ტილოსში, ავკალის ქუჩა-ზედ, და დღის გულ-ნადგინებით ჰკრებდას თურმე ყველა მედუნესაგან ხარჯსა და გადასახადს, ვითომ-და ეკვლევისას ასაშენებლად. მედუნე-წევებსა შეუტყუარებო იმის ან სულის ცხო-ვნების საქმეზე გადასდარს კაცსა და გააბაწვირინეს პოლიციასა.

* 22 მარტს, დღით, ჩამოვიყე-ნეს ტილოსის რკინის გზის სადგურზე მატარებლით ერთი ფრიად დახინ-დებული კაცი, რომელიც მოპოკალია მატარებლის ქვეშ ატარავს სად-გურზე. საბრალოს თავი ჰქონდა გე-ტყუილი და ორივე ფეხები მოწყე-ტილი. დასახირებული კაცი რკინის გზის სამკურნალოში გაგზავნეს.

* გორი: ჩვენს ქვეყანაში ძა-ლიან გულ-ცივად ეკვლებიან ძველს ის-ტორიულს ნაშთებს: ეკვლევისა, ტარებსა, ცინებებსა და სხვათა. ისეც

ნება ამ მოუსყდელით ის სულ თავიდან მიშორებს? იქნება მე ერთს ვეფიქრობდეს და ის სულ სხვასა არა, დღესვე დანაშაულებით უნდა შევი-ტყუო, უფასოდ არ შემოიღიან ვა-ძებოდა. მივიღ სახლში, ვისაძილებ და ნასადილეს პირდაპირ ეკვლასკენ გასვლეს; იქ სანდრო უეცეოდ უნ-და ენახო, ყოველსფერი მე თვითონ გამოაკითხო. იქნება ის სულ უზარ-ელი მიზეზის გამო არ მოვიდა და მე-კი ტყუილად გულს შემოვიყვარე!

ასე ამბობდა სოფო და ნათქვამი მალე ისრულდებოდა მოიყვანა. ნასა-დილეს ვასწია დისკაქენ, მაგრამ ვერ რთხისსათის მეტი არ იყო და სახ-ლიში, მოსასახურე გოგოს გარდა, ყველანი განსვენებში იყვნენ. სო-ფოს გულმა ვეღარ მოუთმინა, მოიხ-მო მოახლეს და მოიწადინა დის და სიძის გაღვიძებამის, რა-კი საკვირა იყო, ყველაფერი მისთვის გამოაკითხ-ნა. გოგოს ყულის უწინარეს ფი-ქა ჩამოართვა, რომ არ გაეცეო, შემდეგ ვადუნდა სული და გული, ვანუხიარა თავისი ხეშინდელ და ღა-ზაგება და შემეშობა სთხოვა, რის-თვისაც თავის შრომით არა-მკირედი ყურადღება და საუკურო ალუქოა.

გოგომ დახმარებისათვის სრული თანხმობა გამოუცხადა და დარწმუ-ნა კიდევ, რომ შენს სიყვარულის ამავი ჩვენ შორის საიღებოდა და-რჩება და ვერც ერთი დამის შეიღი-რე შევიტოვებო. ამის შემდეგ სოფომ გოგოს და-წერილობით გამოჰკითხა სანდროს ამ-ბოდა. ჰკითხა, მაგალითებ: შრომად გამოდილი აიგნებო, თუ არა? სა-ხელზე მხიარულება უფრო ეტყობა,

დარღვევებს უფრო არღვევენ, სტრუქციან, აუწმინდებენ. უნდა მარჯვენა დაღვრულნი იმ კაცს, რომელიც ხელს შეხებდა რომელსამე შესანიშნავს შერობას, ისტორიულს ძველს ჩვენის სამშობლოსას. ხალ-ხი ანგრევეს უწყალოდ, და ისინი-ერ, ვისაც შეუძლიან უზარალო, ლიტო-რის სიტყვით შეაყენონ, ყურს არ იბე-რტყენ, გული არ შესტყვიან. ზო-გიერთი ძველი შერობა, გარდა იმი-სა, რომ იგი მოწამე ჩვენის ძველის ცხოვრებისა, ჩვენის ძველის დიდებო-ნიც, არის მშვენიერ, ძვირფასი და მკაფიული იმ ადგილისა, სადაც აღ-მართულია. წარმოადგინეთ, რა შრო-და დასაბამი ექნება გელა ჩვენ გო-რას, რომ ცხებ მოახვირო იმ გორა-ზე, რომელიც მთელს ქალაქსა და ვაკე ქართლს ზედ დაჰყურებს. რამდენ-ნიც შევისა და ავის დღის მომსწრეა ეს ცხებ, რამდენჯერ შეწყველა ძი-რად და უზომოდ მძლარის მტკრისა-განა, რამდენჯერ დაუცეს და დაუ-ფარავს აქაური ხალხი ვაზარაბელსა. გაეყვანებდავან. მაგრამ ეხლანდელს გორის გული ძედა აქვს ნაქცივი, სარფის კაცი გამხდარა და აღარა-ფრად ნახანია ეს მშვენიერი, ტურ-ფად ნაწიხი ცხები, მშვენიერა მიოღის გორის და იმის მიდამოსი. ამ ცხებს უწყალოდ ანგრევენ და მასალა შე-ნობისათვის მიჰქვთ. დასავლეთ-სამხრეთ-ის ვეგრად თითქმის სულ ჩამოანგრე-ეს და ქვა სახლების აშენებას მოა-დომეს. საყდარი ვაკეცდებს და ვი-ღა ვიღაც კაცი დაპატრონებია და, ვე-სადღურალო გამოუბრუნა. დღეს-ხე-ვალითი დაეპატრონება და შეიძ-ლებია ძველი ტაძარი ლევისა ან სა-ხლად გადააკეთოს, ან დაანგროს და წმინდა ნაიალი კლდე ეკვლე-ვისას ჩაზღოს ძირს მენობისათვის.

თუ დაღონება? ისევ ისეთი ღამაშია, თუ არა? რა დროს ვადის ხოლმე სახლად და რა დროს შემოღობი-დღეს სახლში იმყოფება, თუ სხე-ვანა რა დროს რას აკეთებს და სხე-ვაოც, როგორც შეძლოს და რაც იკვალა, იმ ვეგარად ატყუვდა პასუს. გოგოს პასუხიდანვე შეიტყო, რომ სანდრო ნასადილეს ხშირად იმინეს ხოლმე მარტო-მარტო სასტუმრო ოთახში და რომ, შესაძლებელია, ამ ვამადაც ემინოსა. — ხომ არ იცი, რა დროს ადგე-ბა ხოლმე სანდრო? — ჰკითხა სოფომ გოგოს. — ასე, ექვს-შვიდს საათზედ, მი-უფრო ვაგომ. — ძალიან დამავალბე, თუ ვამბე-დავ და ანაბეზი მალა, შეიხილავ იმ ოთახში, საცა სანდროს სიძეს ხოლმე და შემეპატრონებენ — სიძესა-მხოლოდ კიბეზედ სთვრისობით აღი-ჩამოდი, რომ არაიენ შეგეტყოს. — ადილია, ქალბატონო! მიუ-გო გოგომ, მაშინდევ ვაგვხანავს დაღვრების ასასრულებლად და თე-ვლის დახმარების უფალ უკანე და-ბრუნდა. — რა ამბავია, ვაივ რამე თუ არა? ხომ არაიენ დაინახა? შედი-ზედ ჰკითხა სოფომ. — არც არავის შეეუწინებია რა ამბავსაც მოგახსენებთ: სანდროს, წე-და რომ მოგახსენებთ, იმ ოთახში ხალხი დაფარებულს ტახტზედ სი-ნავს: გულ-აღმა ტანისამოს გაუხდ-ლი წვეს, თავით მუთავს უძებს, ორივე ხელში გულზედ უწყვიდა და პირზედ თეთრი ცხვირსახოცი აუ-

კარგი იქნება, ამ ვარემობას ყურა-დლებს ათხოვონ.

* 22 მარტს, პოლიციის მე-10 ნა-წილში, დარის-კაცის ქალბა, პრასკოვია ეკვლევიძე, 18 წლისა, დამანა ირან მარჯვენა საფეხქვეში და ოჯგი მოკლა. ამბობენ, რომ ეს ქალი სვედია იყო ვადა.

* 22 მარტსავე, არშვერის ექვსზედ, ოქლის მტკარებულ კატორე უწყვის სა-ხლიდან მტკარებმა ვატარეს სხვა-და-სხვა ნივთები 140 მანათისა.

* 21 მარტს, პოლიციის მე-3 ნა-წილში, ტილოსის მოქალაქე ვიღაც ვიღაც მოკვდა 73 მანათი. დანაშაუნი ვიღაც გო-რის მანათისა, ივანე ივანოვი, რკინის გზის სადგურზედ დაავატარა პოლიციის მონღელ ვაჭარებმა და მოპარული ფულებიც ამოაცალა ჯიბეებიდან.

* 21 მარტს დამეს „საქონისა“ სა-სტუმროს მე-2 № ოთახიდან, რომელშიაც იღვა ტყუილადი სოფენი სერგო ტურ-გორბუნი. მტრის გასაღებებით ვატყუარა 293 მან. ფულად, 2 მი-მეტი ბილივი 1 და 2 სესხისა, 2,500 მანათისა ომასეულები და სხვა-და-სხვა ოქროს და პრადოტის ნივთები 500 მანათისა. ვეგრი აიღეს სასტუმროს მისამართე პო-რეო ანდრასი და სემიონ შენდელიაზე, რომელნი დაავატარა მე-1 ნაწილის სოფელის ხელ-ქვეშა მტკარებლმა და ვაჭარებმა: სანდროს 2 ვარყოფილების გამოძიე-ბელსა. გამოძიება წმინდობა.

დაბა ტ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)
მხი, 19 მარტს. ზამთარმა აქ მშე-ვად გაიარა, ასე რომ მარტამდის და-სამდურელსა ანა გვექონდა წასა, თქმეს ანაისის უკანასკნელს რიხეებს დედა მოკვდა მოკვდა და ვაჭ-გუდაურს შუა-დაღვნილმე დღე გზა შევარს.

რია, აღბედა ბუზების გამო, — დალო-გებით მიუთვალა ვაგომ.

— როგორ ვაგონია, მე თვითონ რომ წაივდი სანდროს დასანახად, ხომ არაიენ დამინახავ?

— რას ბანებთ, ქალბატონო, ეს ის დროა, რომ ეხლა ყველას სიძესა; ჩვენს ეზოშიაც ვაგონი ბეგრი არა-ეინ არ არის. ვერაინაც ვერ დავი-ნახავთ, თუ თვითონ სანდრომ თქვენ მისავადის არ გამოიღვიდა და იმან არ დაგინახათ.

— სანდროს-კი არ ვეშინება; ნე-ტავი კიდევ ვამოლიდობს, — მეც ის მინდა.

სოქვა ეს სოფომ და დაუყოვნებ-ლად ვასწია მინარე სანდროს დასა-ნახად. ვიწროსა და მალაღს კიბე-ზედ მიმიღე აიარა და ფეხის თითე-რით მივიდა სწორედ იმ სარკმელ-თან, საიდანაც ლაღად ვამოტლით სანდრო მიოლიანდა სანდრო.

თითქმის ათი წამი დამყო ამ სარ-კმლის წინ; ვაკეცეული, ატუხული იღვდა და მინარე სანდროს წერსა სოქვებსა და იმის მკვრელს მოძრაო-ბას ჩაკიებით უტყვიდა. ამ დროს სოფო შევლის ნუკიერთი მთელის სოფელისათოდა, ზოგი იმის ში-შითა, რომ არაიენ დაინახოს ასეთ მდგომარეობაშიო, და ზოგიც ვარდა-მეტყუილის სიამოვნებით, უტყვი მო-ცინებოდა, თითქო სანდროს არა სიძესა, თითქო ცხვირსახოცს ქვეშ თვალისაბილესო; მაშინდევ კოტა უკან დაიწვიდა — არ დამინახოს, მა-გრამ, რაეი ერთი დარწმუნდა, რომ სანდროს ღრმა ძილში იყო, ოთახში შესვლა ვარდასწყვიტა. ფრთხილად შევიდა კარი, მძიმე-მძიმედ ფეხის თი-

ნათქვამს; ძმარეტი რომ წინ გეღოს ზამთარს სურჯ მკვრ და სურჯ ახალგაზო-სო. სოქვად ასეე იყო. დადგა თუ არა მარ-ტა, ასეთი დედა თოვლი მოვიდა, რომ გზისათ ვედაწმუნდა მეტა; რაც ასეთი დედა თოვლი არ მოსულა ჩვენ-სა. დასწინა, სტეფანისა და გო-ბის შუგულ რამდენისავე დედა შეი-ნა გზას. ვაგოს და ვეგურის შუა სიამ ასეთი წყვეტი ჩამოვად თოვლისა (თო-ვლიც ამ შუაში მოვიდა 1/2 საუკუნისა), რომ დასვს ვერ ვაქუსთავაგობათ და, მარსადიანთა თავსუფლად სარაფლი რომ შეიქვედებოდას. ურბით შეუძლებოდა, თუმცე 300 დღიური შუას და ამანე ცოტა ნაკლები თთავური მუშს ასოფი-აგებს გზას. ვერ მთას წვერებს და ვეგურებს ვეგურე თთავისა ჩამოსასვლელად, რამდენად ამ გზას და-კენეს წყვედ დასვს თუ ხვალ. თუმ-ცე ამდენი მუშს მუშობას ამ გზასზედ და მკვედრებოდას მეწავიად დახარება, მაგრამ ვეგურისაველით ვერ უბედურე-ბა არა მოსხდარა-რამ ამ გზასზედ, არა-ეინ დაწმარებულა. სასულეოფო გზას დაშლემულ წოკვარის სოფელში, მა-კვალთბურ, სნოს სეობასზედ და სხვაგან, ვერ სოფელთ სოფელმდის უშმის და მინილის გზა ვერ ვაგუთვამათ. თთე-ვლის გამო და წყვეტის შიშით მიუბე-დამ თთავე ვეგარ მთეუქნათ საქონლი-სათვის. ბარად მანეც ამბოვდა თთე-ვლი აქეს-ბილი, მაგრამ დამე ასე ჰქე-ნავს, რომ დღისითი მზას სითბო ვე-დარსა ავლეს. სიდიეუბი დაიჭარა ასე, რომ თუ ცოტა ხანს ვაგურ ასე ვას-სვს, სწორედ ხეის დროს მოიხუდებთ სოფელის სახსნს სოქვის ვაჭარება სახ-ნე მარტსზედ და ნამდვილი დრო-კი ვას-სვს.

მარტის დღეს თოვლს უხარაფოდ ვერ დახმარეს სოფ. სნოს მესობა; ე-ღა მოსვდა დაუღუბლო და სოფელს

თემზედ შემდგარი მიზარა ტახტთან და მინარე სანდროს ზედ თთავზედ წაადგა.

ეს წამი მეტად ძნელი წამი იყო სოფელისათვის. თთეკო იანერის ნაქტის მშეუციებოდა, ისე უკანკალბდა მუ-ხელები მტრის-მტრის შიშითაც; იქნებდა საბრძოლველ მიყვანილს დამანა-ეეს ისე არ უძეგრდეს გული, რო-გორც უტყვირამ ვამად მინარე სან-დროსათან მდგომარე სოფელს; ასე უთე-ოდა მთელი მკერდი, როგორც დი-ლის იანვრედ ვერცხის ფორალი. ასეთ ყოვანში იყო სოფო რამდენსა-მე წამს და ამ ხნის განმავლობაში თთის ცხვირსახოცს, რომელიც სა-ნდროს სახეზედ ჰქონდა ვაჭარ-ებულა, თვალს არ ამოარებდა. უტ-ყვირ, უტყვირამ ამ ცხვირსახოცს და მოლოს თავში ასეთმა ფიქრმა ვაუ-რინია: მოდი, რაც მომიდა — მომიდა, ვაკელი სანდრო ამ ცხვირსახოცს და ვეუბნებოდა ლოკაზედ სუბუქად კოქ-ას-სო. მოლოდინ ამ ფიქრმა ისევ ისე სწრაფად ვადღურა, როგორც სწრა-ფად ვაუტელა: არა, — სოქვა სოფომ თთის ვანებოდა: — ვით თუ სანდრომ დაღვრების და კოქან ვაგობოს. ბე-გრად მოკვდა, მოთმინებს ვეწინაო და თთე ვევიკავა. ამის შემდეგ სო-ფომ, რომ სულ ხელ-კარიგოლი არ ვაგომარებულყო და ეს შემთხვევა მშეუწინებელი არ დაეკრებინა, სან-დროს სთვრისობით სანდროს ცხვირ-სახოცი პარათა და სთვრისობითთე უკან, კარებისსკენ ვამობრუნდა.

გამოვიდა ვარე, ცხვირსახოცი ვანებში ჩაიღო, ერთი კიდევ შეხდეს სანდროს სასკმლოდან — ხომ არ ვაი-ღვიძარა, და კიდევ დავო კიბეზედ თთის დს, ეკვლს, საღვრისისკენ, სიცო სსტუმროდ იყო მიხული.

ალ. პირანაშვილი
(შემდეგი იქნება)

ახალციხის (ძველ სივრცეზე) მდებარე... 100-მდე ცხელი წყარო და...

მდინარე სანჯიხის და სხვათაგან არ შეიძლება... მდინარე სანჯიხის და სხვათაგან არ შეიძლება...

ლიბერალურმა სამსახური გაუწიეს... მასსრ.მ. ნეფესმა გამოაცხადა...

საკლავრო ცნობანი... ქრისტეს აქედ ჩემი (1888) წელიწადი...

მასწავლებლის შიშის გზით მოსაწოდებელი... კავკასია-კავკასიის და რუსეთის...

ზანაღის მდინარის სანჯიხის მდებარე... მდინარის სანჯიხის მდებარე...

— ამას წინადადებდა ირმა მკვიდრი... — ამას წინადადებდა ირმა მკვიდრი...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

24 დღე ნუთუმათი. ღირსისა ზაქარია... 24 დღე ნუთუმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

წერილი ამბები

ბურღისის ურთის ცაქოს შუქურების... ბურღისის ურთის ცაქოს შუქურების...

— ამას წინადადებდა ირმა მკვიდრი... — ამას წინადადებდა ირმა მკვიდრი...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

26 დღე შაბათი. გარდაცვლილი... 26 დღე შაბათი. გარდაცვლილი...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

ღებუმა

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

განცხადებანი

დაიწყოთ ცასიდე... დაიწყოთ ცასიდე...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

განცხადებანი

დაიწყოთ ცასიდე... დაიწყოთ ცასიდე...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

განცხადებანი

დაიწყოთ ცასიდე... დაიწყოთ ცასიდე...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

განცხადებანი

დაიწყოთ ცასიდე... დაიწყოთ ცასიდე...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...

განცხადებანი

დაიწყოთ ცასიდე... დაიწყოთ ცასიდე...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

პატივსაცემი. ამას წინადადებდა... პატივსაცემი. ამას წინადადებდა...

28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია... 28 დღე ირმათი. ღირსისა ზაქარია...

განცხადებანი... მ. ი. ნიკოლოძის... მ. ი. ნიკოლოძის...